

Ylioppilastutkinnon voi jatkossa suorittaa myös englanniksi tiukasti rajatuin ehdoin. Tutkinto on tarkoitettu opiskelijoille, joiden kielitaito ei riitä lukiokoulutuksen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen suomeksi tai ruotsiksi.

Espoon yhteislyseon opettajakunta tunnistaa uudistuksen tavoitteet, joita ovat:

- vahvistaa heikosti suomen tai ruotsin kieltä taitavien nuorten sivistyksellisiä oikeuksia
- toisen asteen koulutuksen läpäisyn edistäminen monikielisille nuorille
- korkea-asteen opintoihin siirtymisen sujuvoittaminen
- vahvistaa englanninkielisellä koulutustarjonnalla Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten toimijoiden ja paluumuuttajien joukossa.

Opetushenkilöstön keskustelutilaisuudet

Opettajakunnan kanssa asiaa on käsitelty 8.4.2025, jolloin toisen asteen koulutuksen johtaja Tapio Erma esitteli asiaa yleisellä tasolla. Lisäksi opetushenkilöstön keskustelutilaisuus pidettiin ti 13.5.2025 klo 15–16.

Opettajakunta tiedostaa, että muutto Kiviruukkiin valmistuviin tiloihin mahdollistaa englanninkieliselle koulutukselle käytettävät uudet tilat ja ajantasaiset opiskeluympäristöt. Lukion kasvun myötä uuden henkilöstön rekrytointitarve mahdollistaa myös englannin kielellä opettavan henkilöstön rekrytoinnin. Espoon yhteislyseossa on jo ennestään vahva valmius opettaa englanniksi monipuolisen ja laajaksi vakiintuneen kansainvälisen ohjelman vuoksi. Opettajakunnassa on myös valmiutta valmistaa ja myydä englanninkielistä oppimateriaalia kansallisen materiaalipankkiin.

Espoossa on paljon suomea taitamattomia nuoria, jotka ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuuslaki velvoittaa asuinkuntaa ohjaamaan oppivelvollisuusikäisen nuoren opintojen pariin, ja siksi sopivaa koulutusta on hyvä tarjota monipuolisesti esim. IB-lukion lisäksi. IB-lukion opetussuunnitelma on vaativa eikä sen aikataulu juurikaan joustaa. Suomalainen ylioppilastutkinto englanniksi on myös vaativa. Opettajakuntaa mietityttää, miten suomea taitamaton voi omaksua S2-oppimäärän lukio-opintojen aikana, kun YO-tutkintoon sisältyy myös heillä vähintään S2-oppimäärän suomen kielen koe.

Aikataulusta EYL:n yhteisön toive on, että englanninkieliseen YO-tutkintoon valmistava koulutus alkaisi aikaisintaan syksyllä 2027, koska valmistelutyötä tehdään samaan aikaan uuden lukiorakennuksen rakentamisen ja muuton kanssa. Uutta opetushenkilöstöä ei saada rekrytoitua ennen tuota tarpeeksi.

Espoon yhteislyseon opettajakunta pitää tärkeänä sitä, että valtaosalle Suomen lukiolaisista lähtökohtana on edelleen ylioppilastutkinnon suorittaminen suomen tai ruotsin kielellä. Arvostamme kansalliskielistä koulusivistystä.

Opettajakunnan pohdintoja

Opettajakunta suhtautuu asiaan varauksella. Opettajakuntaa mietityttää mm.

1. Englanninkielisen linjan valmistelun ja toteutuksen hallinnollinen työ
 - Työmäärä ei mahdu hallinnon nykyisen henkilöstön työmääriin, valmistelua varten tarvitaan 2. apulaisrehtori tai englanninkielisen linjan koordinaattori viimeistään vuoden 2026 alusta alkaen.
 - Englanninkielinen linja vaarantaa suomen kielen aseman suomenkielisessä lukiossa. Miksei tehtäisi suoraan englanninkielistä lukiota esim. yhteisenä pääkaupunkiseudun koulutuksen järjestäjien kesken?
 - Siirtymä on todella nopea, miten valmistetaan, että henkilöstöä ja laadukkaita englanninkielisiä opetusmateriaaleja on riittävästi?
2. Englanninkielisen ylioppilastutkinnon tarve
 - Millaisia hakijamääriä koulutus houkuttelee?
 - Onko koulutuksen ryhmämäärää tarkoitus kasvattaa vai pysyykö se jatkossakin 1-sarjaisena ja jos ei pysy, miten huomioidaan tämän vaikutus suomenkielisen opetuksen suhteelliseen määrään?
 - Miten varmistetaan se, että suomalaista tutkintoa opiskelevien lukiotutkinto muodostuu suomenkielisistä opinnoista?
 - Lisääkö koulutus todella Suomen houkuttelevuutta kansainvälisellä kentällä ja paluumuuttajien keskuudessa? Pelko on, että järjestelyillä mahdollistetaan ilmainen lukiotutkinto, jonka jälkeen valmistuneet suuntaavat muualle Eurooppaan tai kauemmas sen sijaan, että jäisivät Suomeen. Olisiko järkevämpää panostaa kotoutumis- ja koulutuspolitiikkaan sekä kansallisten kielten oppimiseen, joita suurin osa Suomessa asuvista puhuu? Vai onko pitkän aikavälin tavoitteena heikentää kansalliskielten asemaa? Suomea tai ruotsiahan englanniksi opiskelevat opiskelijat eivät opi.
3. Toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset:
 - Resurssoidaanko koulutuksen järjestäminen riittävällä tasolla, vaikka ryhmä koko olisi pieni?
 - Omalla lukiolla opetettavien ryhmien minimikoon tulee olla yhtenäinen suomenkielisen linjan pienien ryhmien kanssa (esim. B3-kielten ryhmien toteutumisrajat).
 - Valinnaisten opintojen tarjoaminen? Kaikki oppiaineet eivät sovellu etänä ja/tai itsenäisesti opiskeltavaksi. Lukiokoulutus on lähtökohtaisesti ryhmämuotoista lähiopiskelua.

- Voiko opiskelijoiden valinnaisainetarjonta olla suppeampi (esim. ns. korimalli)?
 - Jos ryhmiä täytetään suomenkielisen linjan opiskelijoilla, mikä on pääsykokeen merkitys?
 - On tärkeää taata suomenkieliseen YO-kokeeseen valmistautumisessa suomenkieliset opinnot.
 - Englanninkielisen linjan resursoinnissa on huolehdittava myös laadukkaan KV-toiminnan resursoinnista: Vuonna 2026 EYL hakee Erasmus+ akkreditointia, jonka kärsenä voi olla EYL:n henkilökunnan kouluttautuminen englanninkielisen linjan opettajiksi (englannin opintoja, poikkitieteellisyyttä, uravarjostuksia yms.). Kyseessä on kolmivuotinen rahoitus, joka edistäisi ammattitaitoa uuden edessä. Erasmus+ pystyy tarjoamaan tällaisia koulutuksia tai best practice-uravarjostuksia, joita on tärkeä hyödyntää. Jotta akkreditointi saadaan, kv-tiimiltä vaaditaan paljon työtunteja ja siihen tarvitaan resurssia.
 - EYL tarjoaa paljon poikkitieteellisiä opintoja, joiden yhdistelmä on englanti + reaali tai taito/taideaineet. Saammeko tähän jatkossakin budjettia niin, ettei opintoja vain karsita? Nämä ovat kuitenkin EYL:n vahvuus ja parempi vaihtoehto kuin verkko-opinnot enkkulinjalaisille. Lisäksi nämä lukiokohtaiset opinnot ovat tarjolla kaikille lukiolaisille, mikä lisää yhteisöllisyyttä.
4. Suunnitelma kelpoisuusehdot täyttävästä opetushenkilöstöstä.
- Kaikki opetushenkilöstöön kuuluvat opettavat jatkossakin myös suomeksi, samoin ohjaus ja tuki sekä opiskeluhuolto.
 - Valmiiksi virassa olevia suomenkielisiä opettajia ei voi velvoittaa opettamaan englanniksi jatkossakaan, samoin ohjaus ja tuki sekä opiskeluhuolto.
 - Saadaanko rekrytoitua riittävästi kelpoista henkilöstöä ja miten opetustunnit riittävät myös heille, jotka eivät opeta englanniksi?
5. Opetussuunnitelman päivittämisen haasteet.
- Miten käytettävä oppimateriaali soveltuu suomalaisen opetussuunnitelman opettamiseen englanniksi?
 - Teetetäänkö kaikkiin oppiaineisiin englanninkieliset materiaalit (myös valinnaiset oppiaineet kuten lyhyet kielet)? Voiko tarjonta olla tämän linjan opiskelijoille suppeampi?
 - Miten korvataan opettajille mahdollinen oppimateriaalin käännöstyö? Myös ajan löytäminen tälle työlle mietityttää.
6. Edellytykset opiskelijan ottamiseksi englanninkieliseen lukiokoulutukseen pitää harkita ja valmistella huolella.
- Millaiset ovat valintakokeen kriteerit ja järjestelyt?

- Miten mitataan lukiovalmiudet, lähtökohtainen englannin ja myös suomen kielen taito (S2 pakollinen oppiaine)?
 - Mihin ja miten vedetään raja suomenkieliselle ja englanninkieliselle linjalle menevien ei suomea äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden välille?
 - Kuinka opiskelijat voivat läpäistä S2-opinnot, jotka edellytetään lukion päättötodistuksen saamiseen ja lisäksi myös ylioppilaskokeisiin kuuluva S2-koe? S2-ylioppilaskokeessa sanasto ja aiheet tulevat usein muista oppiaineista ja laaja-alaisista aiheista, joten S2-kokeessa tarvittavaa sanastoa opiskellaan nimenomaan muiden oppiaineiden tunneilla. Tähän vielä lisähuomautus/tarkennus, että kielen omaksuminen on iso osa (nimenomaan lukiotasoisien suomen) oppimista ja jää melko vähäiseksi englanninkielisen linjan opiskelijoille.
 - Mitä jos yksikään ei pääse pääsykokeesta läpi? Otetaanko silloin kiintiöön saakka "vähiten huonoimmat", joilla ei kuitenkaan ole valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista?
7. Oleskeluluvan perusteena pitää olla muu kuin opiskelu.
- Englanninkielistä ylioppilastutkintoa ja siihen valmistavaa lukiokoulutusta ei ole tarkoitettu Suomeen opiskelutarkoituksessa kolmansista maista saapuville henkilöille.
 - Mahdollinen muutos opintojen maksullisuudesta EU:n ulkopuolisille opiskelijoille lisää hallinnollista työtä ja tämä pitää resursoida huolella.